

memo

Monitoring kleine plastic flessen in het zwerfafval -
Resultaten tweede helft 2019

1. Inleiding

Op 3 juli 2018 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de Tweede Kamer geïnformeerd¹ over de aanpak van kleine plastic flessen in het zwerfafval met in het bijzonder de uitvoering van de monitoring van kleine plastic flessen in het zwerfafval door RWS.

RWS voert deze monitoring uit op basis van het in de brief van 3 juli aangehaalde monitoringsprotocol tot en met de eerste helft van 2020 en rapporteert twee keer per jaar over de voortgang.

Dit memo betreft de vierde halfjaarlijkse rapportage, over de meetresultaten tijdens de laatste zes maanden van 2019 en is een update van het memo tot en met half 2019 die op 27 september 2019 aan de Tweede kamer is gestuurd². Conform de toezegging van RWS³ hebben de VNG, Natuur & Milieu en het verpakkende bedrijfsleven vóór het verzenden van dit memo aan de Tweede Kamer kennis kunnen nemen van de meetresultaten. Naast de presentatie van de gegevens wordt waar mogelijk duiding gegeven aan de verschillen en/of trends en is tevens het beeld gegeven voor de getelde blikjes.

2. Meetresultaten plastic flessen en blikjes tot en met eerste helft 2019

In de tweede helft van 2019 hebben drie meetronden plaatsgevonden binnen de standaard 15 gebiedstypen en drie binnen de 5 extra gebiedstypen. In figuur 1 is het resultaat weergegeven tot en met eind 2019 voor zowel de kleine als grote plastic flessen in het zwerfafval. Ter vergelijking zijn ook de resultaten uit de nulmetingsjaren (2016 en 2017) toegevoegd. In deze figuur zijn de aantallen weergegeven voor de standaard 15 gebiedstypen.

Gemiddeld over de jaren 2016/2017 werden 744 kleine plastic flessen in het zwerfafval geteld per meetronde. Gemiddeld over heel 2018 werden 557 kleine plastic flessen per meetronde geteld. Voor heel 2019 is het gemiddelde uitgekomen op 798 kleine flessen per meetronde, ofwel een toename van 7% ten opzichte van het gemiddelde over de jaren 2016/2017. Het gemiddelde aantal grote plastic

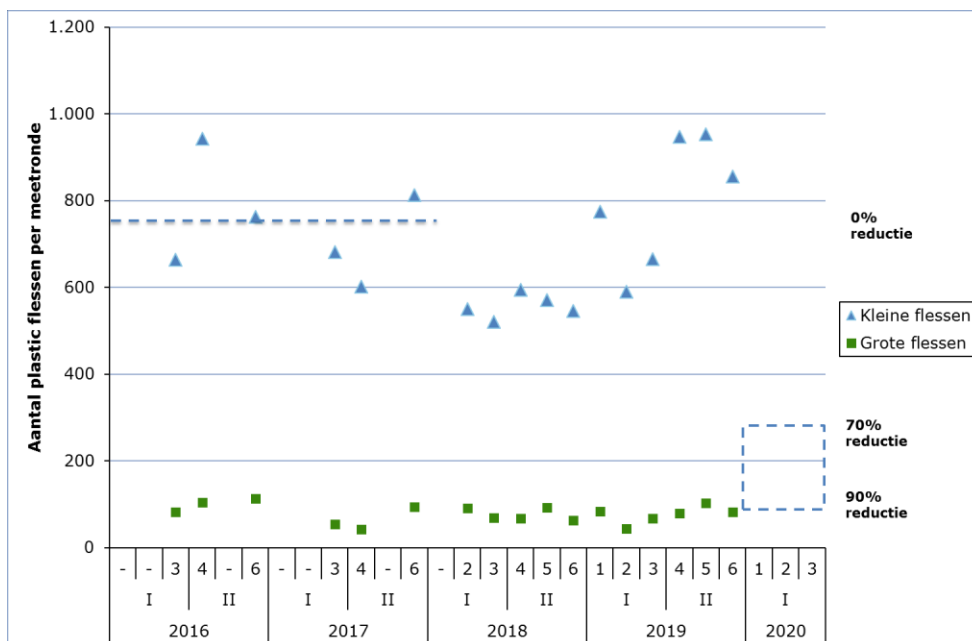
¹ Tweede Kamer 2017-2018, 30 872 nr. 220

² Tweede Kamer 2019-2020, 30 872 nr. 239

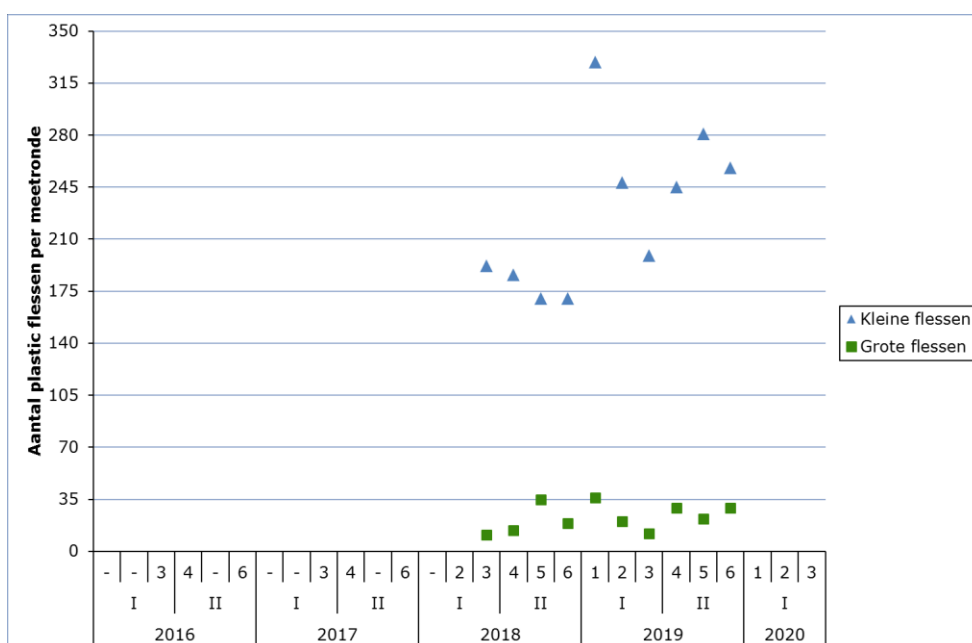
³ Tweede Kamer 2017-2018, 30 872 nr. 220 - bijlage 2

flessen was in 2019, net als 2018, 77 per meetronde. In vergelijking met de nulmetingsjaren is dat een afname van 6%.

Figuur 1: Schematische weergave van het aantal getelde kleine plastic flessen in het zwerfafval sinds 2016 plus het aantal grote flessen (binnen de 15 standaard gebiedstypen)

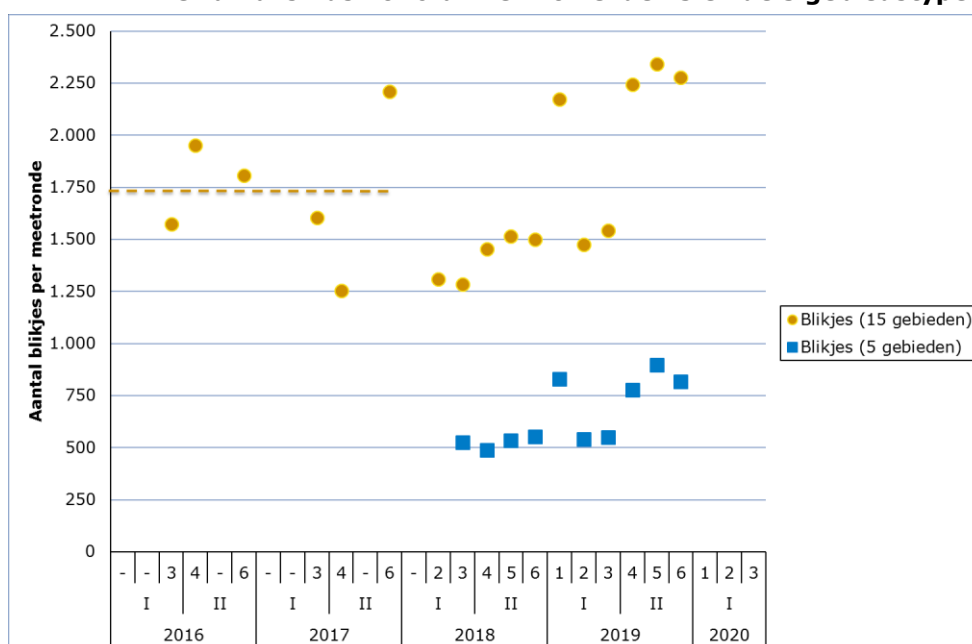
Figuur 2: Schematische weergave van het aantal getelde kleine plastic flessen in het zwerfafval sinds 2016 plus het aantal grote flessen (binnen de 5 extra gebiedstypen)

Figuur 2 bevat de aantallen getelde plastic flessen op de extra locaties die toegevoegd zijn aan de monitor om ook een beeld te krijgen bij de 5 extra gebiedstypen. Door het ontbreken van metingen in de nulmetingsjaren is het niet mogelijk exact te bepalen hoe het staat met een mogelijke verschuiving. Met het tellen van de plastic flessen in de vijf extra gebieden is het uiteindelijk wel mogelijk bevestigd te krijgen of de in figuur 1 gesignaleerde ontwikkeling (de trend in tijd) zich ook binnen de extra gebiedstypen heeft voorgedaan.

In 2018 werden in de vijf extra gebiedstypen gemiddeld 180 kleine plastic flessen en 20 grote plastic flessen geteld per meetronde. Voor heel 2019 komt het gemiddelde uit op 260 kleine plastic flessen en 25 grote plastic flessen, ofwel een toename van respectievelijk 45% en 25%.

Figuur 3: Schematische weergave van het aantal getelde blikjes in het zwerfafval sinds 2016 binnen zowel de 15 en de 5 gebiedstypen

Net als bij de plastic flessen is het alleen voor de 15 gebiedstypen mogelijk een vergelijking te maken met de nulmetingsjaren. Op basis van de zes metingen in 2019 komt het gemiddeld aantal blikjes per meetronde uit op 2.009. Dit is een toename van 16% ten opzichte van 2016/2017. In de 5 extra gebiedstypen lag het gemiddeld aantal blikjes in 2019 op 735, wat in vergelijking met de metingen uit 2018 een toename is van bijna 40%.

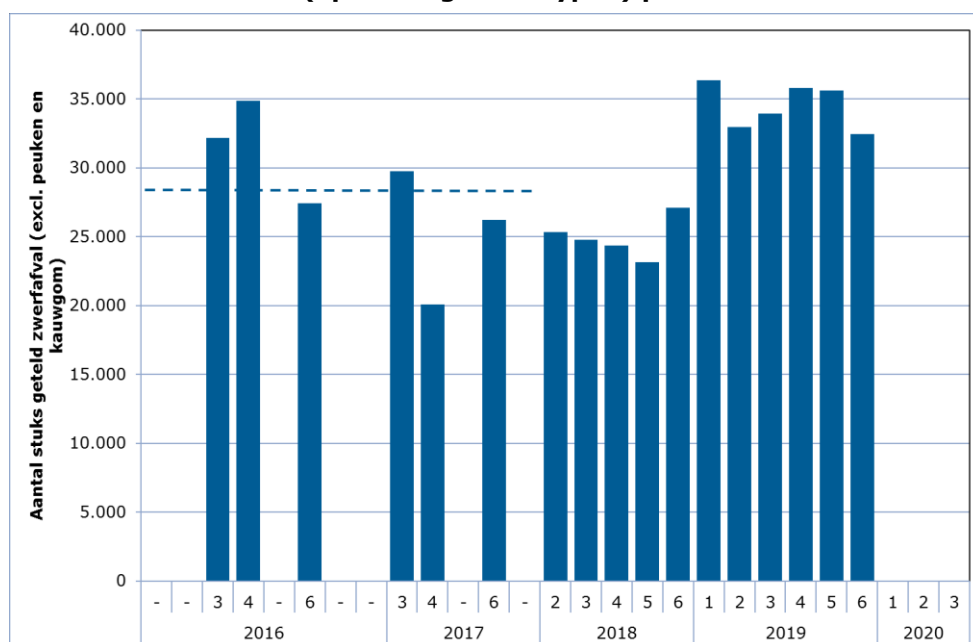
3. Duiding bij de meetresultaten tot en met heel 2019

Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

Datum
19 februari 2020

Uit de resultaten voor de 15 gebiedstypen blijkt dat de aantallen plastic flessen en blikjes in 2018 waren afgenomen in vergelijking met de nulmetingsjaren en dat deze aantallen in de 2019 weer zijn toegenomen. Deze verschuivingen komen ook naar voren in figuur 4. In deze figuur is het aantal stuks zwerfafval (op de 15 gebiedstypen) weergegeven per meetronde, exclusief de getelde peuken en kauwgom. Gemiddeld over 2016 en 2017 werden per meetronde 28.417 stuks zwerfafval geteld. Over 2018 was dit aantal afgenomen tot 24.956. In 2019 ligt het gemiddelde per meetronde op 34.514 stuks. Dit is in vergelijking met de nulmetingsjaren een toename van 21%.

Figuur 4: Schematische weergave van de aantallen getelde stuks zwerfafval (op de 15 gebiedstypen) per meetronde

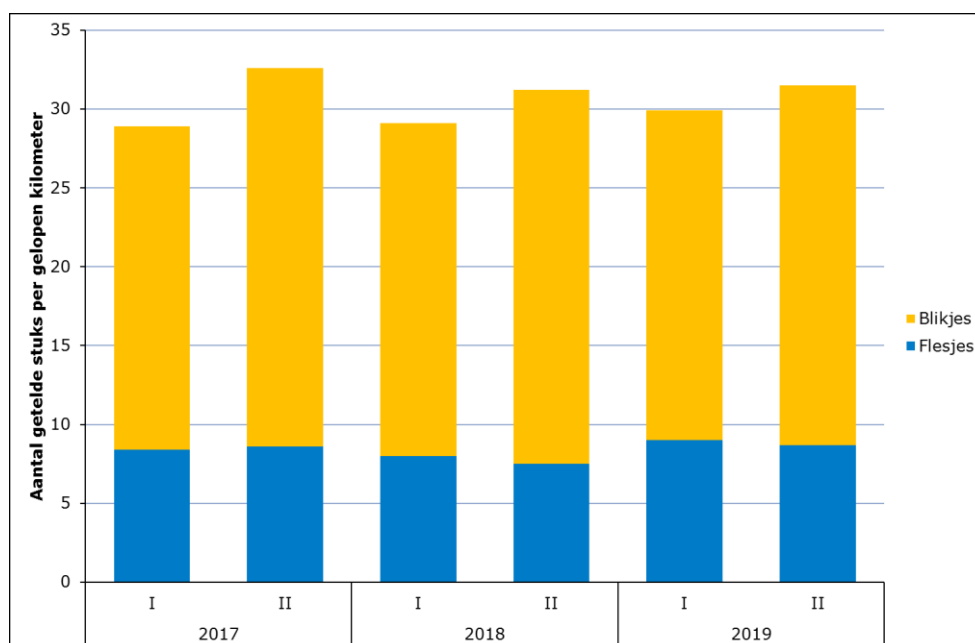

Naast de landelijke monitor van Rijkswaterstaat houden meerdere instanties en/of individuen gegevens bij over de hoeveelheid zwerfafval en daarin het aantal kleine plastic flessen en blikjes. Een daarvan is de Zwerfinator, die sinds het najaar van 2016 gedetailleerd onderzoek doet naar zwerfafval. Deels op eigen initiatief en deels in opdracht van gemeenten en bedrijven. Hoewel de onderzoeksmethodiek van de Zwerfinator verschilt van de methodiek zoals uitgevoerd voor Rijkswaterstaat geven de (mogelijke) trends in de resultaten wel een beeld van veranderingen die waargenomen zijn.

Tussen januari 2017 en december 2019 heeft de Zwerfinator in 45 gemeenten onderzoek gedaan naar drankverpakkingen in het zwerfafval. In die periode zijn 44.695 drankverpakkingen opgehaald en vastgelegd. Hiervoor is in totaal bijna 1.258 kilometer afgelegd. De onderzochte trajecten in de gemeenten zijn deels aangewezen door de opdrachtgevers en deels op eigen initiatief onderzocht voor/na gastlessen en lezingen.

Ter illustratie is in figuur 5 een van de vele resultaten van de Zwerfinator weergegeven. In deze figuur is het gemiddelde aantal blikjes en kleine plastic flessen (per kilometer) weergegeven per half jaar onderzoek. Net als in de landelijke monitor wordt ook op basis van deze resultaten geen afname van kleine plastic flessen waargenomen.

Figuur 5: Schematische weergave van het gemiddeld aantal getelde blikjes en kleine plastic flessen in het zwerfafval per strekkende kilometer (door Zwerfinator)

De verhouding kleine plastic flessen versus blikjes in het zwerfafval is stabiel. Op basis van zowel de resultaten van de Zwerfinator als van Rijkswaterstaat komt deze verhouding voor alle jaren uit op ongeveer 1:2,5.